

De revival van textiele kunst

Het TextielMuseum in Tilburg viert met de tentoonstelling van het werk van Sheila Hicks de revival van textiele kunst. Textiele kunst heeft een plek veroverd op de internationale kunstmarkt en in musea. En het publiek wil meedoen zoals uit de guerilla brei- en haakprojecten, de DIY-cursussen en weefopleidingen blijkt. Wat zijn de redenen voor de waardering en belangstelling voor textiele kunst bij kunstenaars en publiek?

Sheila Hicks en 'Pillar of Inquiry' (Whitney Biennial, New York, 2014), Sheila Hicks, 2013-2014 (foto: Christobal Zañartu, met dank aan de kunstenaar).

Victoria Anastasyadis, conservator bij het TextielMuseum, vertelt: 'De herwaardering van textiel en materiaal in de kunstwereld is al een tijd gaande. Maar nu zie je op de internationale art fairs in Basel en Miami textiele kunst naast schilderijen hangen. Sheila Hicks werd al in het begin van haar carrière opgemerkt en gewaardeerd door haar eigenzinnige wijze van werken met textiel. Haar geweven werk werd al in 1960 opgenomen in de collectie van het MoMa in New York. Zij heeft een speciale band met Nederland door een solotentoonstelling in het Stedelijk in 1974 en meerdere opdrachten voor publieke ruimtes. Het grote wandtapijt voor de vertrekhal in Schiphol, *Hommage aan Kho Liang Ie* (1975), is opgenomen in deze tentoonstelling. Met grafisch ontwerpster Irma Boom maakte Hicks het bekroonde boek *Sheila Hicks: Weaving as Metaphor*. Speciaal bij de tentoonstelling komt een vervolg op het boek. Hicks is een veelzijdig kunstenaar die zowel vrij als ook toegepast werk maakt. Beide kanten komen aan bod in de tentoonstelling. Het was een bijzondere ervaring met haar samen te werken.'

Materiaal in een digitale wereld

De uitgesproken materiaalgevoeligheid van Sheila Hicks is de kern van haar oeuvre. Alhoewel zij traditionele technieken beheerst, vooral het weven, heeft zij deze losgelaten en werkt op een haast intuïtieve wijze met handmatig omwikkelen, vlechten en knopen van garens en textiel materiaal. Haar werk heeft een opvallende aantrekkingskracht, juist door de in onze digitale wereld toegenomen afstand tot fysiek materiaal en het daadwerkelijk maken van dingen. Iedereen die nu in een technologisch ontwikkelde maatschappij leeft, ervaart de fysieke wereld op een fundamenteel nieuwe wijze. Veel van onze zintuiglijke ervaringen ontstaan via een computerscreen of de display van een smartphone. Communicatie vindt steeds vaker digitaal plaats dan *face to face*. Onze lichamen zijn opgesloten in kunstmatig verlichte appartementen met airconditioning, in kantoren en auto's. Veel voorwerpen om ons heen bestaan uit synthetische materialen met geplastificeerde en gelami-

neerde oppervlaktes. Als reactie op deze kunstmatige leefomgeving ontstaat de behoefte om weer met het tastbare, lijfelijke en materiële in contact te komen. Kunstenaars en het grote publiek hebben de aantrekkelijkheid van de fysieke wereld, het maken en de gevoelsmatige relatie er mee, daarmee herontdekt.

Maken en uitvergroten

Kunstenaars worden beïnvloed door wat ze aanraken, horen, zien en ruiken. De uitwisseling van ideeën in deze digitale tijd, kriskras door alle kunst disciplines en culturen heen, gebeurt overal. Kunstenaars pikken op wat in de lucht hangt. Of ze nu installaties of performances maken, ze gebruiken alle beschikbare materialen en technieken, uit de toegepaste kunst, architectuur en design. Dit betekent fysieke inspanning, vieze handen en actief maken: samenstellen, bouwen, construeren, stapelen, verbinden en het oppakken en transformeren van oude technieken.

Het vaak toegepaste visuele uitvergroten van textiele technieken laat het publiek met nieuwe ogen ernaar kijken. Neem bijvoorbeeld macramé: het woord alleen al roept herinneringen op aan de jaren zestig en associaties met een voor de ramen hangende jungle van planthouders. Totdat in de jaren negentig de iconische stoel van Marcel Wanders – tactisch omgedoopt tot *Knotted chair* – zijn intrede deed. Sindsdien ging de revival van textiel, ambacht en handgemaakt onstuitbaar door. In 2010 maakte de jonge kunstenaar Willemijn de Greef in opdracht van het TextielMuseum haar 'groene halsketting'. Handgesponnen en milieuvriendelijk verbouwde hennep en andere vezels werden in het TextielLab tot dikke korden gedraaid en afgewerkt met prachtige kwasten. De Greef voegde glazen kralen eraan toe die in het Nationaal Glasmuseum in Leerdam waren geblazen. De weelderige ketting is een moderne uitvergroting en knipoog naar het verguisde macramé.

Textiel handwerk in 2016

Na een time-out van amper enkele decennia is het maken met textiel terug, ondersteund door digitale technieken en met oog voor maatschappelijke belangen zoals duurzaamheid. Maar bovenaan staat de behoefte aan verdieping in technieken en de verrassende belangstelling door de jonge generatie voor ambachtelijke textiele werkvormen. In een jachtig leven heeft het inrijgen van honderden draadjes in een weefgetouw het effect van 'mindfulness'. Breien en haken hebben zeker een rustgevende effect op gestreste mensen zoals in verschillende studies en posts op internet is beschreven. De oudere generatie beoefende technieken zoals kantklossen, quilten en weven op hoog niveau in

georganiseerde kringen en groepen. Nu zijn op internet veel particuliere scholen met cursussen in textiele technieken te vinden. Het Fries Museum presenteert een maanden durende tentoonstelling over breien, het TextielMuseum de indrukwekkende, inspirerende retrospectief van Sheila Hicks. De hype voor textiel handwerk zal met deze publieke events en veel nieuwe beoefenaren ook een nieuw bewustzijn, breder begrip en meer gevoeligheid voor textiel gaan kweken.

Tekst: Monika Auch

Beeld: Sheila Hicks

Voor meer informatie: www.textielmuseum.nl

Willemijn de Greef, *Groen 01*, 2010, ketting, hennep, vlas, brandnetel, glas, zink, 150 x 50 cm (productie TextielLab / Nationaal Glasmuseum te Leerdam, met financiële steun van Provincie Noord-Brabant, foto: TextielMuseum, BK1013).

Sheila Hicks en 'Pillar of Inquiry' (Whitney Biennial, New York, 2014). Sheila Hicks, 2013-2014 (foto: Christobal Zañartu, met dank aan de kunstenaar).

Textiel Plus

signaleert en inspireert, ook online!

Textiel Plus toont het beste aan textielkunst. We doen dat niet alleen in het magazine, maar ook online. Volg Textiel Plus op Facebook, Twitter en Pinterest, abonneer je op de maandelijkse nieuwsbrief en laat je inspireren door de mooiste werken, de gekste innovaties en de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van textielkunst!

www.textielplus.nl/nieuwsbrief/aanmelden/

www.facebook.com/textielplus

www.twitter.com/textielplus

www.pinterest.com/textielplus

VAN DE STICHTING

Decennialang heeft Stichting Textiel Plus vol enthousiasme en overtuiging toepassing van innovatieve textiele en aanverwante materialen en technieken gestimuleerd en kruisbestuiving tussen textiele kunsten en andere kunst disciplines gepromoot. Tijdens het Textiel Festival in mei vorig jaar heeft de Stichting afscheid genomen met een feestelijk en groots opgezet evenement. In de maanden daarna zijn alle losse eindjes, die behoren bij het opheffen van een stichting, afgehecht.

Een van die losse eindjes had te maken met het Unicef/Kiwanis poppenproject. Weet u nog die fantasievolle poppen die op bijzondere wijze gepresenteerd werden in het TextielPlusHuis? Met de verkoop van die poppen is een totaalbedrag van € 10.595,- opgehaald voor de Stop Tetanus-actie van Kiwanis/Unicef. Een bedrag dat iedereen tevreden stemde.

Enkele poppen werden niet verkocht tijdens het afscheidsevenement en voor deze moest een goede bestemming worden gevonden. Na enig overleg zijn deze poppen geschonken aan Kiwanis Nederland, die in samenwerking met Unicef een actie voor de verkoop van deze poppen gaat opzetten. Ook deze opbrengst is voor het goede doel en dus een mooie afronding van het TextielPlusPoppenproject.

Boek

De rijke historie van Stichting Textiel Plus blijft bewaard in het prachtige, door Afke Zwierzina en Loan Oei gemaakte boek *Stichting Textiel Plus: inspirerend en signalerend*. Tot 15 maart 2016 kan dit boek nog worden besteld door €10,- over te maken op rekening NL53 INGB 0006 4504 39 t.n.v. Stichting Textiel Plus onder vermelding van uw naam en adres en het aantal gewenste exemplaren. Na deze datum is het niet meer mogelijk bij ons het boek te bestellen.

Dank

Per 1 januari 2016 zijn onze website en Facebook-pagina op zwart gegaan. Wij danken iedereen die ons een warm hart toedroeg

voor de jarenlange steun en belangstelling. We danken onze talloze, trouwe vrijwilligers voor hun onvermoeibaar enthousiasme en belangeloze inzet, steeds weer. We danken de kunstenaars voor hun enthousiaste medewerking aan beurzen en tentoonstellingen.

En – we kunnen het niet vaak genoeg zeggen – het blad Textiel Plus blijft bestaan! Wij wensen Wouter en al zijn medewerkers veel plezier, inspiratie en succes bij het maken van dit prachtige magazine.

Namens het bestuur van Stichting Textiel Plus, Liesbee Colombijn